

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIII.

V Ljubljani 16. grudna 1870.

List 50.

Sv. misijon.

1.

Milosti se čas odpira,
Ljudstvo se k mis'jonu zbira,
O kak' moli in zdihuje,
Svoje grehe objokuje:
Milost, milost, Oče Večni!
Milost ljudstvu grešnemu!

2.

Grešnika pregréha peče,
K svetemu mis'jonu teče;
Ga beseda Božja gane,
Kličé v Kristusove rane:
Milost, Kristus! mu dodéli,
Milost, milost grešniku!

3.

Terdovraten dolge leta,
Zdaj poboljšanje obeta,
Glas k pokori zdaj poslušá,
Poravnati vse poskušá:
Milost, sveti Duh! mu skaži,
Milost, milost grešniku!

4.

Jasno grešnik je spregledal,
Se pregreham odpovedal;
Greha zginjá že bolezen,
Vnema Božja se ljubezen:
Milost Oče, Sin, Duh Sveti!
Si dodelil grešniku.

5.

O Marija, serčna Mati!
Zdaj se nam več ne bo bati;
Ti si milost nam sprosila,
Božja kri je nas omila:
Hvaljen za mis'jon, Bog Večni!
Hvaljen, hvaljen vekomaj!

Kar svetó je, psuj nikar, Da te kje Gospod ne vdar'!

Velikrat slišimo, da prederzni ljudje s cerkvenimi rečmi, šegami, s svetniki in s samim neskončnim Bogom prešerno norčujejo, ali celo skrunljivo in bogokletno govoré. Kako nevarno je to, se je brez števila krati že poterdilo in naj pojasni tudi resnična dogodba.

V knjigi: „Življenje svetnikov in svetnic Božjih,“ ki ga daje na svitlo družba sv. Mohora, se bere: „Posebno znan med keršanskim svetom je sv. Blaža blagoslov. Duhoven derži vernemu dve goreči, po posebnem obredu blagoslovljeni sveči križema krog vratú, ter moli: Po priprošnji sv. Blaža, škofa in mučenca, te reši in obvaruj Gospod slednjega zlega in bolečine v gerlu — v imenu Očeta in Sina in sv. Duha. Amen.“ — Pristavlja tudi, da že greški zdravnik Aecij v 6. stoletji je omenil to keršansko navado. — Očitno v besedah

blagoslova ni družega kakor prošnja sv. Cerkve, da bi Bog obvaroval ali otél človeka neznanih bolezni v vratu. Žalibog pa, da ni brez ljudi, ki radi zaničujejo in zasramujejo lepe obrede sv. Cerkve!*)

Leta 1859, 3. svečana gre množica vernih iz okolice kamniške v cerkev čč. oo. frančiškanov se vdeležit omenjenega blagoslova sv. Blaža. Ravno takrat sedi priléten mož v neki kerčmi Homške lokalije, gleda skoz okno verne, ki so šli v Kamnik, in zaničljivo nekako to in tako le govori: „Pač nespametni ti bedaki, da tako deró po žegen sv. Blaža! Kaj neki jim bo koristil nedolžni žegen sv. Blaža?..“ Derzé kosec pečenke v roki govori dalje nespametnež: „Meni pa je ljubši ta pečenka kot sto žegnov sv. Blaža, in več mi bo koristila kot vsem unim žegen sv. Blaža.“ Mož hoče vžiti zalogljjej, toda — kosec mu obtiči v gerlu in noče naprej, — v trenutku je bil merlič. Vse prizadevanje pričujočih rešiti nesrečnega strašne neprevidene smerti bilo je zastonj. Zadavil se je s tistim kosčekom, ki mu je bil več vreden od blagoslova sv. Blaža.**)

In vi, ki dan za dnevom gerдите po svojih umazanih časopisih sv. Cerkev, njenega vidnega poglavarja, njene svetnike, njene šege in obrede: mislite, da bote vi odšli pravični roki Božji?

Naj bi si slehern bogokletnež z debelimi čerkami zapisal v spomin besede:

Kar svetó je, psuj nikar,
Da te kje Gospod ne vdar'!

Ivan Zarnik, učitelj.

Ktere časnike si naročimo v novem letu?

Naša doba bi se po pravici smela imenovati časniška doba, ker jih v raznih jezikih izhaja brez števila, vsaka vednost in umetnost ima svoje časnike, vsaka stranka in družba si iše in preskerbi primernih pisalcev in spisov; učeni in priprosti, mladi deček in sivi starček, verni kristjan in mavtarski opičar po časnikih sega in si iše v njih doželene dušne hrane. Ne šesta, perva velika moč je časništvo mnogim ljudém, ker ima nezmeren

*) Ravno undan je imel Tagblatt spis, ki v stupidni butoglavosti vse preseže ter celo tega ne razume ali noče razumeti, zakaj da katoličani svetnike na pomoč kličejo, pri čemur je ravno tudi na sv. Blaža lopato blata vergel. Celi spis kaže, da njegov kovač — kdor koli — še tega ne zná, kar bi se imenovalo „abeceda“ katoliškega katekizma. Toda za tagblattarje je vse dobro, da je le zoper njih lastno mater — Cerkev. Vr.

**) Kje so bili neki takrat tisti „natorni pomočti,“ ki pravi Tagblattov skrunivec svetnikov, da so tako blizo? — Kakor Bog bogokletnika včasi v trenutku vdari, tako pa tudi dostikrat kar v trenutku pomoč podéli, ki je noben natorni pomočnik skazati ne more, — podéli jo mnogokrat prav na prošnjo Marije ali kacega svetnika, ki ga človek v sili na pomoč pokličé. Vr.

vpliv do posameznih in do vse človeške družbe; kajti veliko veliko jih kmalo tako misli in čuti, kakor bere v svojih časnikih, in ker to tudi drugim naznanuje, in drugi spet sami take spise beró, je vsa družba vedoma ali nevedoma pod žezlom te oblasti, iz ktere izvira očitno mnenje, ki kmalo človeka dobi na svojo stran, bodi si dobro ali slabo. Ako veljá od tovaršije pregovor: „Povej mi, s kom se pečaš, in ti bom povedal, kakšen si.“ veljá dan danes ravno to od čitanja časnikov. Kakršne časnike bereš, takošen si več ali manj že sam, ali boš ob kratkem. To veljá vsim, dobrim in slabim, nar bolj pa mladim, v kterih se še ne vterjeni značaj in mehko serce hitro in globoko vtisne resnica ali laž, dobro ali malopridno, kar bere v časnikih. Res, lepa pravica je svoboda tiska, da se smé in more hitro širiti vednost, in omika; pa je tudi nevaren dar, ki prinese mnogim nar večí nesrečo; kajti ako čez vojnice skoči, in zunaj prave poti resnice in pravice trosi laži in zvižaje, stori več hudega kot meč in kuga, je nevaren kakor otroku oster mož, slehernemu, ki ni v vsakem oziru značajan in zveden; pač se smé reči, da nar več zmede in spridenosti v vsakdanji družini in med celimi narodi izvira iz slabega tiska; da slabi časniki so vsim omikanim narodom glavé zmedli in serce okuzili, da se kakor pri babilonskem turnu komaj med seboj razumejo, ker nasprotniki imenujejo černo-belo, belo-černo, pravico-krivico, krivico-laž; ne razumevajo se več nasprotne-stranke ne v verskem, ne v narodnem, ne v političnem oziru, ker je slabi tisk napčne pojme (zapopadke) zmislil in jih svojim bralcem vcepil, da se navadni človek mora bati pomenkovati se z ljudmi nasprotne stranke, ker vé, da imajo vse druge misli in zaumene v verskih in narodnih zadevah. Zato se nikoli ne more dosti svariti pred tim spridenim kvasom novega farizejstva, in slehernemu kristjanu je sveta dolžnost, da ne le sebe varuje te gobove bolezni slabih časnikov, temuč da tudi razširja dobre, podučljive, keršanske časnike, ki ne žalijo ne vere ne narodnosti, tudi sicer ne resnice in ne pravice, nasprot pa odsvetuje garjevo bolezen naše dobe — slabe časnike, ki glavo motijo, serce spridijo, resnico in ljubezen teptajo. Dokler tega ne bo, bo malo izdalo vse drugo — cerkev in šola, domača izreja in dobri zgledi, ker vso to zdravo hrano spridi strup slabih časnikov, in zlasti višji ali tako imenovani olikani stanovi, ki po taki kugi segajo, se zmiraj globokeje v spačenost pogrezujejo.

Ako je kaka družba potrebna in koristna, bi bila to gotovo družba zoper slabe časnike, v kteri bi si pošteni kristjani besedo in roko dali, da nikakor ne bodo podpirali listov, ki jim skrunijo najdražji svetinje, vero in narodnost, ki grešijo zoper resnico in ljubezen. Združena in č verlih katolicánov bi kmalo na cedilo djala židovske in mavtarske spise, ki si s pisanjem laži in sovražljivosti zoper cerkev mavhe polnijo ali pa svojo zoper-versko strast pasejo, in zaterla bi njih vpliv.

Ker vsak sam za se ne pozná dovolj različnih listov, in je ravno novo leto pred vratmi, se nam ne zdi od več, ako nektere po njih značaji kratko zaznamvamo, ter jih priporočamo ali odsvetujemo. Med domačimi listi so dovolj in dobro znane naše mnogozasluzene „Novice“ in „Danica“, toraj o teh listih ne bom govoril, le to rečem, da noben Slovenec ne more njihovega branja opuštati, komur je le malo mar domača olika in povzdiga našega naroda v vsakem dobrem oziru. — Tudi „Učiteljski Tovars“ dobro izveršuje svojo tehtno in težavno nalogo; dela za šolo, pa tudi za cerkev in narodnost; sej brez tih dveh podlag šola ne more napredovati, še menj pa more biti v omiko in osrečenje ljudstva. „Besednik“ se še dovolj pošteno derži, dasiravno bi bilo nekterim povestim želeti nekoliko več krepkosti in kreposti. —

„Slov. Narod“ je v narodnem oziru izversten in neprestrašen za domačo politiko, in poslednji čas je tudi v cerkvenem oziru nekoliko bolj previden, želeli bi pa, da bi se on popolnoma določil za slovensko prislovico: „za vero, dom in cesarja;“ in le potem, ako pokaže, da je vera več in sveteji kot narodnost, bo njegov obstanek bolj gotov, in se bo smel naravnost in sploh priporočati.

Med domačimi nemškimi listi sedaj pač nobenega ne smemo in ne moremo priporočati. Stara „Laibacherca“ se mora ravnati, kakor veter pride; zato pri vsi svoji starosti nima še terdnega značaja, ali saj kaj prida ne, ter ni ne cerkvi ne narodu dovolj pravična.* — Umazani „Tagblatt“ pa ne pobira le laži in škandalov iz vsih kotov, temuč naravnost napada verske resnice in narodne pravice. Noben katoličan in Slovenec ne smé in z dobro vestjo ne more podpirati kacega brezsratnega šeškarja, ki ima veselje dražiti in žaliti vero in narodnost, kakor neznačajan malopridnež, ki hudobno in prederzno kamnje luča v domači vert in pa v svojo mater.

Ravno take baže so marsikteri vnanji nemški časniki, n. pr. stara in nova „Presse“, „Tagespost“ id., ki tudi bolj mavtarstvo zagovarjajo kakor pa katoliško reč, ter so narodom slovanskim enako malo pravični. Zato je pregrešno in velike graje vredno, da tudi sicer poštene in keršanske hiše imajo le liste take baže, ki njih same zasramujejo in jim polagoma tudi svojega malovrednega duha vdihnejo za drag denar, s kterim jih podpirajo.

Brez pravega značaja je tudi tista pri nas jako razširjena „Gemeindezeitung“, ki ni vredna, da bi človek čas z njo zgubljal, še menj, da bi denar za njo dajal. Podobna je tisti juhi, v katero so se nekđaj ostanki vsih jedi v eno posodo skupaj metali in beračem dajali. — „Zukunft in Politik“ ste čversti v narodnem oziru in slovanstvu pravični, niste pa tako hvale vredni v cerkvenih rečéh. — Še celo sicer katoliški „Volksfreund“ se je preveč navzel liberalizma in centralizma ter je s tim sebi in dobri reči škodoval. „Vaterland“ je med večimi dunajskimi časniki izversten v političnem in cerkvenem oziru; ker je pravičen vsem narodom, tudi Slovanom, in skoz in skoz v katoliškem duhu vredovan se neprestrašeno poganja za federalistično politiko, ki edina more Avstrijo oteti in osrečiti. Zato se ta po zapopadku silno bogati časnik ne more dovolj priporočiti; kajti le njegovi principi nas morejo spet nazaj pripeljati iz napčne nevarne poti, na katero nas je zapeljal lažnjivi liberalizem in centralizem.

„Grazer Volksblatt“ in „Tiroler-Stimmen“ pa nista tako bogatega obežka, kakor drugi večí časniki. „Wiener Kirchenzeitung“ je še vedno izversten cerkveni list in se možato ter neprestrašeno vojskuje zoper nejevero in hinavšino na cerkvenem in političnem polju, ter donaša vsak teden dve poli bogate in pridno izbirane tvarine. — Na časnike vnanjih deržav in družih jezikov se danes ne bomo ozirali, ker bi taki utegnili med nami menj bralcev imeti, le omenjena naj bode dobro znana in izverstna laška „Unità cattolica.“ — a —

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Zastran razsvitljevanja po mestu ob nedeljah zjutraj je imela Danica v 47. listu vprašanje do mestnih očetov. Nismo vedili takrat, da so bili ravno nekoliko poprej gg. mestni fajmoštri prošnjo oddali mestni gosposki v tem oziru, kakor je bila želja v Danici izrečena, in s priznanjem se mora reči, da že dva dni po oddani prošnji je bilo mesto v jutro razsvitljeno.

*) V marsikterih spisih ni bila Cerkev našega naroda nič manj sovražljiva kakor Tagblatt. Vr.

Vabilo na naročbo.

Dolgo že čutimo živo potrebo, da bi izhajal za našo slovensko mladino poseben list, kakoršnega smo imeli v nekdanjem „Vedežu“, ki je prvi razširjal koristne nauke med našo slovensko mladost. Otroci, ki so brali nekdanji „Vedež“, so zdaj odrasli možje, katerih mnogo se odlikuje tudi na slovstvenem polju, a slovenski narod stoji med prvimi izobraženimi narodi v našem cesarstvu. Da bi tedaj naši slovenski otroci imeli zopet svoj časopis v poduk in zabavo, namenil sem se o novem letu izdajati ilustriran časopis za našo slovensko mladino pod naslovom

Vertec *)

ki bo donášal v prijetni mnogoverstnosti: povestice podučnega in zabavnega zadržanja, zgodovinske, prirodoopisne in natoroznanske spise, pravljice, basni, zastavice, rebuse, številne naloge, otročje igre, pesmi, in kolikor bode mogoče tudi muzikalne priloge.

Ako pomislimo, da slovenski otroci radi beró, pa da ravno od naše mladine zavisi bolja in veseleja prihodnost naše domovine, priznali bodo radi vsi slovenski rodoljubi, da je zdravega in tečnega berila našej mladini neobhodno potreba, da me bodo gmotno in duševno pri težavnem mojem podvzetju radi podpirali.

Vertec bo izhajal za zdaj le enkrat v mesecu in sicer 1. dne vsacega meseca na celej poli z najmanj dvema ali tremi podobami. Ako se pa število naročnikov toliko namnoži, da mi bode mogoče list izdajati dvakrat v mesecu, rad bodem to storil pozneje.

Naročnina mu je za celo leto 2 gl. 40 kr., za pol leta 1 gl. 20 kr.; po pošti pa za celo leto 2 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr.

Naročnina naj se naprej pošilja pod naslovom: Ivan Tomšič, učitelj, kapuc. predmestje šte. 52 v Ljubljani (Laibach).

Najceneje se naročnina pošlje po poštnih nakaznicah, ki se dobé za 5 kr pri vsakej pošti.

Prosim, naj bi tudi drugi slov. časopisi to vabilo blagovoljno vzeli v svoje predele.

Ivan Tomšič,
učitelj na c. k. vadbici.

Z Gorenskega. (A. Vojska laži-liberalizmu, razširjajmo pravo spakiko!) — Obilno se piše in toži, da sedanji čas je sovražljiv sv. veri in pobožnemu življenju. Zares menda ni kmali peklenški znoj tako široko svojega žrela odpiral ter toliko pa tako zvutih, sleparskih in prederznih vragov na svet spušal, kakor današnje dni; pa tega ne bom popisoval, ker se sicer že tolikrat sliši, temuč prestopiti bom skušil k pomočkom in zdravilu zoper bolezni in kužljivosti, kar jih rodi naša doba med nekerimi rečmi, ki se zamorejo napredek imenovati.

Vedno rohnenje hudobnih časnikov zoper vero, cerkev in duhovne je osmodilo in okužilo sedanji čas večino omikancev, kateri take reči večí del željno beró, pa jim navadno tudi bolj verjamejo, kakor sv. evangeliju in pridigam, ako že kterikrat ktero slišijo. Po takem branji so zgubili vero ter postali najpred mlačni kristjani, potem pa celó nasprotniki božjih reči in zaničevalci sv. vere. Po zgledu takih revežev se ravnaajo drugi puhloglavci, ki imajo ž njimi opraviti, ali kateri lažnjivo mislijo, da je pohujšljivo življenje in surovo vedenje proti cerkvi in veri gotovo znamenje omike in gospošine.

Lulika brezbožnosti se je torej med omiko in oliko rodila in odtod se zaseja med prosto ljudstvo; priča te resnice so kraji, po kterih kaj več brezbožne olikanosti gospoduje, n. pr. velik del po mestih, po mnogih fabrikah, pri mnogih členih vradnij itd.

Slovenski narod je katoliški veri zvest ostal o naj hujsih viharjih in nevarnostih. Preinagal je okrutnost turških napadov in ravno s turških časov ima gotovo lepo trumo mučencev, ki so za vero kri prelili in zdaj pred obličjem Božjim zanj molijo in stanovitnosti prosijo. O Lutrovih zmotah so odpadali mestnjani, grajsaki in plemenitaši ter so sejali krivo vero tudi med okoličane in podložne, da je bila sveta katoliška vera v veliki nevarnosti. Ali Bog je hotel Slovincem predragi zaklad svete vere čist in neoskrunjen ohraniti, zato je navdihnil in vnel tadanjega škofa Tomaža Hrena (Chrön), da je nastopil apostoljsko popotvanje po mestih in deželi ter je s pomočjo gorečih dušnih pastirjev vse zmotene ovčice k pravi čedi pripeljal, in tako je postal drugi apostelj kranjske dežele, ker ji je otel biser svete katol. vere. Takrat se je širila pa tista kriva vera, ki je bila sicer silo sovražljiva katoliški resnici, pa imela je še precej keršanskega jedra v sebi; danes se pa širi popolna vnémarnost in celo nevera, ki taji Boga in od Boga razodete resnice ter zasmehuje in zaničuje vse božje in cerkvene reči. Ali bomo v mnogoterih nevarnostih kimali, spali ali pa roke križem držali ter mirno gledali, ako bi ljuti volk med verne ovčice se plazil in jih klal in mesaril? Bog nas varuj take grešne zločnosti ali boječnosti; kako bi zamogli odgovor dajati Pastirju vsih pastirjev? —

Toraj na noge zoper zmote in pošastnosti laži-liberalizma! Ne dremajmo in ne spimo, temuč delajmo po zgledu apostoljskega Tomaža Hrena, in Bog nam bo po prošnjah brezmadežne Device pa sv. apostolov naših Hermagora in Fortunata gotovo dodelil pomoč zoper greh in zmote. —

Če pa hočemo vspešno in srečno laži-liberalizem ali prostomiselnost pobijati, moramo biti v sercu prepričani, da je ta spaka prava kužljiva zalega. To prepričanje ima današnje dni pač lahko vsak, ki nekoliko premišljuje, kaj se po širokem svetu godí, odkod vse to izvira in kamo meri.

Prevrati in kervavi pulti pa strašne grozovitosti, vnebovpijoče krivice in prav peklenške divjačnosti, ktere so se godile po Francoskem ter se še zdaj gode po Španjskem in Laškem, se po vsi pravici prepisujejo vražji ti pošasti, čeravno povsod v nekaj spremenjeni obleki in s kakim drugačnim imenom. Povsod se je kazal laži-liberalizem na prvo v zapeljivi luči in blišči svetlobi omike in prostosti ter je prav skerbno prikrival roge in parklje; ali kmali je krinko in šemo zaverigel in kaže se nam prav v skremženi spaki vragovi z rogmi, kopiti in netopirovimi perotami. Ktor po britkih skušnjah še zdaj njegovih naklepov in namenov ne pozná, jih iz priprostosti ali pa nalaš neče poznati, je slep; kdor se mu noče ustavljati in njegovih krivic zavračati, on zlo greši; kdor ga bóža in čehlja, je odpadnik; kdor bi njegove napake celó podpiral ali iz boječnosti, časti, ali zavolj kruhka, je iškarjot. Prepričanje v hudobii laži-liberalizma moramo toraj imeti, ako ga hočemo srečno zavračati, ker le tako prepričanje nas bo vnelo za boj ter nam dajalo serčnost in pogum, ročnost, znajdenost pa nevsahljivo moč v vojski zoper Božjega sovražnika.

Ali s kakovim orožjem bomo spake tega sovraga pobijali?

Če liberalizem ali prostomiselnost bliže in natančneje ogledujemo, zapazimo, da šari, baha, se zvéra in šopiri kakor štempiharski Golijat, dokler ni Davida s

*) Dobro pomnimo „Vedeža“, ki je mladim in starim služil v poduk in razvedrilo, torej vošimo in serčno želimo, da bi „Vertec“ stopil v njegove stopinje in pa v toliko popolnši razmeri, kolikor smo od tistega časa že napredovali, posebno pa, da bi ljubo mladino našo v ravni čvrstosti olikoval. Vr.

kremenom na frači, ki mu čelo zadene in zavest vzame, da prevzetni hrust na tla teledi. Moriven tak kremen in pravi kij laži-liberalizmu je ostri meč resnice. Opira se namreč ta Golijat samo na zunanji lišp, slepljenje oči in uma, na zvijače, goljufijo in laž, prav kakor satan, ki je oče njegov, lažnik od začetka. S početka je namreč vselej in povsod sladak in gladek, priliznjen, vabljev in prikupljiv, kaže se sperva v angelski prijetnosti in lepoti, v blišobi omike in olike, v laži prostosti in enakosti, ljudomilosti itd. Kakor hitro pa je dobil moč v kaki deželi, potem gorjé vsim tistim, ki predenj ne padejo in ga ne molijo!

To nam pričajo grozovitne zgodbe o francoskih puntih in že tudi sedanje počenjanje nekterih zanikarnežev na južnem Francoskem, ki celo med strašno vojsko ne morejo zakrivati svoje togote do jezuitov in sploh duhovstva. Ravno to priča nesrečno Španjsko, Laško itd., da ne govorim o mnogih nadlogah naše Avstrije. Ker je laži-liberalizem ves hinavsk, sleparski in goljufen, zato se boji resnice kakor sova luči. Ravno zato pa tudi hitro hitro lajajo in tulijo, obrekujejo in z blatom ometujejo laži-liberalci in vsi v njih službi stoječi časniki vse govornike in pisatelje, ki jim šemo hinavšine z obraza vlečejo, resnico učé ter njih laži in zvijače razodevajo. To rohnenje, zasmehovanje in psovanje ima najpred ljudi od razodete resnice obrniti, tedaj jih zopet slepiti in goljufati, potem prestrašiti vsakega, da ne bi še kaj zoper liberalizem pisal ali govoril. Toda serčen vojak se ne boji ropota, krika in vika, tako tudi nasprotnik laži-liberalizma, prepričan po večletnih skušnjah, da tisti, kogar liberaluški ljudjé in časniki povzdigujejo in hvalisajo, je večí del odpadnik; kogar pa grajajo in po blatu mečejo, je skorej zanesljivo možak poštenjak, zlata in časti vreden. Ne bojmo se torej, ampak brez strahu prižigajmo luč in baklo resnice, ter podirajmo in tergajmo zanjke in mreže, ktere stavi dostikrat satan tudi slovenskemu ljudstvu. Vse verske resnice in častitljive stare cerkvene šege in navade, ktere zdaj prostomišljaki zasmehujejo, zaničujejo in taptajo, razlagajmo in vterjujmo ljudstvu z mirno besedo, hladno kervjo ter previdno in modro pa tehtno, določno, neveržljivo in otipljivo; vse ugovore pa krepko ometujmo in uničujmo, da se bode resnica veličastno prikazovala kakor zlato solnce izza sivih oblakov. Černe namene in peklenske naklepe priseženega našega sovražnika bi pa menda naj zdatniše razgrinjali in dokazovali z živim opisovanjem strašnih nesreč, dušnih in telesnih, ktere je toliko hvalisani laži-liberalizem napravil po Francoskem in jih napravlja še na Španjskem, Laškem in drugod. Resnica bo ljudstvo do živega prepričala in vnela zoper neversko zalego, da se ne bo dalo slepiti kakim vlačugarjem in stradovtom, pa tudi ne marsikakim bradačem surovim ali olikanim vekačem, kteri se nahajajo po svetu. Kdor verske resnice in cerkvene šege tako razsvitljuje in uterjuje, posnema zgled sv. Očeta in gorečih škofov, ravna toraj v duhu cerkvenem in spolnuje svojo dolžnost.

S čerstim podukom bode ljudstvo bolje, bodo njegovi zastopniki bolji, bodo torej dajane postave čedalje boljše in namesto cerkvi neprijaznih bodo Cerkvi prijazne nastopile.

Postave delajo poslanci v deželnem in deržavnem zboru; kakoršnega duha so toraj poslanci, tacega duha postave bodo delali; keršanski, narodni možje bodo skušali tudi postave v keršanskem duhu in narodu v korist dajati, ter se bodo branili z vso močjo cerkvi in ljudstvu sovražnih in nasprotnih ukazov in postáv. Da bo vender ljudstvo to umelo, mora imeti vsaj nekaj politične zavednosti in omike, toraj mora se mu razložiti sedanja vlada, ki je vsa drugačna memo prejénje.

Za tak poduk bi bila neznano potrebna taka knjižica, ki bi razlagala priprosto in umevno vlado in djanje postav na vstavni podlagi današnjega časa. Po več iztisov bi se je med ljudi razdelilo, veljavniši in umniši možjé v vasi bi jo brali zase, pa tudi prijatlom in sošedom, težavnije in temnejše reči bi se jim razložile in pojasnile in znana bistrost slovenska bi se hitro zavedala in po svojem prepričanji delala in ravnala. Taka knjižica bila bi vzhajóče solnce slovenskemu narodu v oziru politične zavednosti in omike; dajte nam jo toraj prav kmalo!*)

Za večo politično zavednost in omiko so posebno potrebni dobri časniki, kteri ljudstvo vedno budé, bravcem politične razmere in okolišine, zamotanosti in težave pojasnujejo, vsako nevarnost že naprej naznanjajo ter o vsaki sili dobre svete, poduke in vodila dajo, zlasti že o volitvah in splošnih deželnih ali narodovih potrebah. Vsaka večja vas potrebuje vsaj enega časnika, da ga veljavniši in umnejši možje o nedeljah in praznicah beró in se o branih rečéh pomenkvajo, pozneje se zamore ravno ta časnik v drugi vasi brati, ker bo ljudém še tako vse novo kar bodo slišali. Tako branje dobrih reči bi marsikaj dobrega storilo; podpiralo potrebno edinost, zavednost bistrilo, množilo in širilo, pa tudi še nrvnosti pomagalo ter marsikaj hudega in nerodnega odvráčevalo in prav gotovo ljubezen, hvaležnost in pokoršino do tistih mož budilo, ki se za vero in dom bojujejo. Dobre časnike za branje po vaséh bi mogel duhoven ali kak drug dobroten človek sperva sam plačati, čez kaj časa pa bravci sami radi prikladajo ali jih celó čisto plačajo; naj se ne boji nobeden kakega darilca dati za stoterni sad, ki ga je od tod upati za narod na vse strani. Na noge tedaj za vse dobro! Duhoven.**)

Z Gorenskega. — Proti koncu mesca novembra pridem po nekih opravkih v naš gorenski terg Krópo, ki je častitim bravcem „Danice“ gotovo še v dobrem spominu z mnogimi v poslednjih letih ondi obhajanimi cerkvenimi slovesnostmi. Pot me pripelje v bližnjo okolicu ondotne farne cerkve; ker pa gospoda, ktereга sem iskal, ni bilo doma, se napótim naprej. Ljudje — ker je bilo v jutru — so hiteli ravnostno k sv. maši; tudi jest stopim v cerkev. Zadovoljno se začudim ko vkljub pozne jeseni vidim zbrano šolsko mladino pri sv. maši; še veliko bolj dopadljivo pa je bilo viditi in slišati, kako je verli gosp. učenik M. Z. s šolsko mladino na glas molil mašne molitve, in sicer tako, da so se pri vsih posameznih delih sv. maše strinjale z molitvami mašnika pri altarju. V. č. g. fajm. H. K. so opravljali šolarsko sv. mašo. Namenjen sem bil sicer le za trenutek postati; ali očitno povém, da ta nenavadni prizor me je bil prevzel tako, da sem ostal do konca pričujoč. — Našel sem sicer že večkrat, da so ljudje, in tudi šolarji molili med sv. mašo na glas roženkranc, taka lepa navada pa, kakor sem jo zapazil v Kropi, bila mi je čisto nova in je tudi posneme vredna. — Po sv. maši sem potem še zvedil, da je novi krajni šolski svét kropniški sklenil, ker je bilo tačas jesensko vreme še precej prijetno in vgodno, da naj bo šolska mladina tako dolgo k sv. maši hodila, dokler ne pritisne huji mraz. Se vé, da taki sklepi dandanašnji niso ravno navadni, niso novo-šegni“, ali kakor tako imenovana olikana gospoda

*) Marsikaj dobrega v tem oziru je spisal verli in učeni gospod J. Šuc, kakor: Konkordat, Cerkev, Šola“ (kterih je še lep kucepec), „Slovenci! snujte si katoliško-slovensko-politična društva,“ kar je bilo po večem tudi v Danici. Podučilen je Razlagov „Pravnik,“ Čebašekov „Zlatomašnik“ in „Nezmotljivost“; podučljive so knjižice, ki jih daje katoliška družba in še dosti drugega. Toda gospodje pišejo in se terpinčijo, spisanih reči pa se vse preveč pustí červom v živež. Razširjajte bolj in se bo več pisalo.

Vr. **) Kar je v opominu, se skorej bolje podá za zasebne pogovore. Vr.

pravi: „niso modérni“; — pa verli Kropničani se menda za tako „novo šego“ ne brigajo, kakor se tudi o hvale vrednem g. učeniku smé reči, da ga čast, ker je postal okrajni šolski svetovavec, ni čisto nič prevzetnega storila; zakaj on spoznáva svojo vero očitno, in se ne sramuje pred zbrano srenjo z otroci v cerkvi na glas moliti. Ne vé, ali bi storil dandanašnji to vsaki učitelj. Čast toraj, komur čast! —

Pa to ni bilo še vse, kar sem ta dan naletel hvale in posneme vrednega. Pozneje prišel sem tudi v prijazno Kamnogorico. Slišal sem že prej, da so to jesen dobili Kamnogoričani iz dunajskega Novo-mesta od slovečega zvonarja g. Hilzer-ja tri nove velike zvonove, ki verlo dobro in vbrano pojejo. In bila mi je prilika slišati ravno ta dan tudi kamnogoriške nove zvonove. Govoriti sem sicer včasih že slišal: čez fabrikat ljubljanske zvonarije ga ni, in čudil sem se takim govoricam, češ, kako bi to mogoče bilo, da bi tudi kje drugje kaj enacega narediti ne znali. Dan mojega bivanja v Kamnogorici me je prepričal, da g. Hilzer je verli zvonár; kdor tega ne verjame, naj gre kamnogoriške zvonove poslušat. Že sedaj sprelepo donijo; kadar pa se še malo utečejo, ali kakor naši ljudje pravijo, „izližejo,“ bodo brenčeče godli, da jih bo veselje slišati. Tako zvonilo je pač res čast za v. čast. g. fajmoštra in za celo farno srenjo. Slišali smo, da so bili Kamnogoričani svoje nove zvonove kaj slovesno sprejeli, in le čudimo se, da se ni dozdej v kakem domačem časniku nič o tem spregovorilo. Sej taki prigodki so vender za faré častni, so zgodovinsko-znameniti, in služijo zraven tega tudi drugim v spodbúdo.

Naj dostavim pri tej priliki še nekaj.

Znano je, da pred čelom kamnogorske farne cerkve (pred velikimi vratmi, na evangeljski strani) počiva v hladnem krilu domače zemlje slavni našega naroda voditelj rajni dr. Lovro Toman. Na kaj milo-prijetnem prostoru in pred obličjem velikanskih gorenskih snežnikov so mu sorodniki in rojaki postlali grobno posteljico. Svesti smo si, da ta krajček bo slovenskemu narodu čezdalje bolj znamenit; čezdalje bolj ga bo čislal, cenil in brez dvombe tudi obiskoval ves jugoslovanski svet. Slišali smo, da naročen je pokojnemu verlemu narodovemu boritelju že grobni spominek; vender pa bo po našem mnenju grob sam vremenskim nevihtam preveč izpostavljen. Prav zelo bi bilo želeti, naj bi se nad celem grobom rajn. nepozabljivega Lovreta pozidala lopi enaka capéla; še lepšej pa bi se podalo, ako bi se celi cerkvi postavilo novo čelo, kakor je to n. pr. v št. Vidu zunaj Ljubljane, v Stari loki in morebiti še kje drugje. Ker bi zvonika ne bilo treba zidati, kakor je to izpejlano pri ravno omenjenih dveh cerkvah, ampak le samo lopo, bi strošek gotovo ne bil prevelik, čelo cerkve pa bi kaj tacega gotovo zelo zelo ozaljšalo, zlasti ako bi se delo kakemu umetnemu mojstru izročilo. Skozi srednjo stran te lope naj bi bil vhod v cerkev; — leva stran bi služila, kakor je menda ondotni prostor že dozdej, v pokopališče slavne Tomanove rodbine — desna stran pak bi se lahko prihranila za pokopališče vv. čč. duhovščine. Če se ne motim, so rajni v. č. g. fajmošter, zlatomašnik Jern. Uršič tako že tudi blizo tam pokopani. — To pa sem omenil, se vé, le kot navsét, ki bi se ne mara dal kdaj dobro spolniti, ko bodo Kamnogoričani malo pozabili obilne stroške, ki so jih imeli poslednje leta z olepšavo svoje cerkve, z napravo novih zvonov itd. Brez dvombe pa bi tudi vdova rajnega Lovreta in njegovi spoštovani sorodniki pri kaki taki stavbi po vsi moči segli sorojakom pod roko, da bi breme ne slonelo preveč le na enih ramah. —

K sklepu pa naj še dostavimo: dokler bode vladal med Slovenci taki za čast Božjo in olepšavo cerkvá

vneti duh, bo seme novo-êrnega liberalstva padalo po večjem le med ternje in na skalo, in le še se bo pital od strani protivnikov naših narod slovenski z novo skovano zabavljico, da sprevergel se je v „narod slovensko-tiroolski.“ Ali take zabavljice Slovincem niso sramota, ampak v ponos, — v poštenje, da stavijo nas na stran naj hrabrejšemu avstrijskemu narodu, ki o času nevarnosti ne pozná stráha, temuč vé za sredstva, kako se neprijatelji domovine gonijo v kozji rog!

Rod. Podratitovski.

Iz šent-Ruperta na Dolenskem, 9. grud. M. K. — Veliko se čuje, kako katoličani svojo vdanost naznanujejo Očetu vesoljnega keršanskega sveta. Povej, ljuba Danica, kako lepo in goreče tudi naši vis. čast. duhovni opominjajo verne, da naj molijo za sv. Očeta. Pervo adventno nedeljo po kerš. nauku so šli v veliki množici s procesijo na Veselo goro k sv. Francišku in spet nazaj. Tudi se vsak dan po maši molijo primerne molitve in litanije. Ljudstvo in duhovstvo razodeva v molitvah enako sočutje do sv. Očeta.

Goriški knez nadškof so 5. grud. razglasili po svoji nadškofiji papežev okrožni list (encikliko) v dotičnem pastirskem listu in v ti priložnosti so častito duhovščino zopet na vse to opomnili, kar so priporočevali v poprejšnjem pastirskem listu, razposlanem 5. listop. t. l.

Veliko je med tim časom čast. duhovščina že storila svetemu Očetu v prid. Ljudstvo naše je povsod vdano rimskemu Prestolu, in grozno želi, da bi se od kake strani kdo oglasil, kateri bi papežu pomagal iz zadržg.

Dobro vé verno ljudstvo, da bi bilo zgubljeno pristo občenje sv. Očeta z verniki in ž njih pastirji, ako bi pri tem ostalo, kar se je zgodilo z Rimom. Kako na ravnost potrebna pa je ta prostost, to tudi dobro vé naše katoliško ljudstvo.

Zraven tega mu je dobro znano, da na enake obljube se ni nič zanašati, kakor jo je očitno naredil italijanski minister Lanza leta 1864 v parlamentu zbranim 15. grud, namreč: „V Rim se ne bo šlo nikdar s silo, zakaj hoteti s silo iti v pervažko mesto katoličanstva, to bi bila misel in početje vladarja grozoviteža, in divjega naroda.“ In glej! ravno tisti Lanza je zopet minister, in on, ki je tako govoril leta 1864, ukaže leta 1870 iti v Rim s pomočjo topov in bomb: „Zares, to je tedaj početje grozovlade in divjega ljudstva!“ Vse to je že dobro znano našemu ljudstvu, tedaj tudi ono po pravici sodi in ceni delanje in početje Italijanov.

Pa tudi mili darovi za sv. Očeta se množijo dan za dnevom. Farmani friulske fare Ruda, vsi skoraj ubogi kajžarji ali koloni so v malo urah zložili 90 gold.; kanalska dekanija 55 gl.; šen-peterski farmani čez 30 gl., fara Merna 24 gl. itd.

Vse je vneto za sv. Očeta, vsi bi teli iti jih rešit in povsod je slišati godernjanje zoper talijansko vlado. Zares imajo sv. Oče pri nas kakor drugod zveste in dobre otroke. Slišati je tudi, da nekteri izmed mladine so tih blagih misel, da se prihodnji predpust hočejo zderžati vsih veselice — ker pravijo, da se ne spodobi, da bi sinovi in hčere po plesih (balovih) in veselicah hodili, kadar njih oče v ječi zdihujejo. Denar pa, ki ga sicer porabijo v veselice, hočejo sv. Očetu darovati — prav po Kristusovih besedah, da se veselimo z veselimi, — da pa žalujemo z žalostnimi. Mladenči, deklíči, posnemajte vsi taki lepi sklep!

Iz Gorice. Prečastitemu g. dr. Janezu Hrastu, sem. vodju in prof. cerkv. zgodovine in cerkv. prava, je njih veličanstvo podelilo častno korarstvo, prečast. g. dr. Al. Zorn, prof. veroznanstva je postal častni c. k. dvorni kaplan. — V. č. o. Janez Stare, iz Jezusove

družbe, gre iz Gorice v novovstanovljeno bivališo oo. jezuitov v Repnjah na Gorenškem.

Iz Milwaukee piše 30. okt. G. J. Pavlin marsikaj, kar utegne mikati častite bralce.* — Vino je tukaj (Milwaukee) silno drago, polič navadne sorte veljá 2 gl., naj bolje sorte 6—10 gl. Mesto vina se tukaj pri jedi pije kava ali pa čaj (tê). Če kdo hoče v gostivnici jesti, mora naprej plačati, navadno 1 gl. ali 1 gl. 50 kr. Potem dobi pred se 3, 4 ali 5 jedi na enkrat brez juhe. Zdaj naj pa je, kolikor hoče in kar hoče, samo hitro mora jesti, počasno jesti je tukaj podoba lenobe in sramota. Tako imamo tukaj, kjer sem sedaj, gotovi čas za jesti. Jedi so dobre in jih je dovolj ali silno hitro se mora jesti, sicer si lačen. Južina je v 10 minutah, večerja v 8, zajutrek v 6 minutah navadno pri kraji. Nekteri tako hitro jedó, da jim vroče prihaja, mojemu sosedu je celó pot po čelu neki večer pritekel, tako se je revež trudil. Hiša, kjer sem sedaj, je blizo mesta Milwauki, ki ima 70000 ljudi. Je v tej hiši blizo 200 študentov, kateri se učé za duhovni stan, nekteri so še majhni in mladi, drugi zopet so že priletni, kakor gorenski fajmoštri. Smo pa iz vseh krajev, iz vseh delov sveta; Avstrijcev je samo sedem, največ je Nemcev in Angležev, eden je celó od črnega morja sem. Imamo pa v celi hiši eno samo peč, iz te peči so napeljane cevi v posamezne sobe, po teh cevih pa stopi vroč krop in greje, peči so nekako narejene, kakor pri železničnih mašinah. Sobe, v katerih po dnevi stanujemo, so strašno velike, tista, v kateri sem jaz, ima prostor za 60—70 ljudi, pa si nismo na poti. Zraven hiše je silno veliko jezero, mitigansko po imenu, kjer se včasih celó majnika led naredi. Mraz je tukaj še enkrat huji kakor pri vas, vročina ravno tako. — Mesta silno hitro rastejo in ljudstvo skupaj suje. Tudi mesto Cikago. Pred 36 leti so bile tam samo 3 revne kočé, sedaj je že tako mesto kakor 4 Gradci, ima 300.000 ljudi, tudi nekaj Kranjcev; tako neki Kočevar, ki je pred 10 leti kupčeval z drobno kramo, sedaj pa ima premoženja za 100.000 gl. Neki Kranjec v Cikagi ima že blizo milijona premoženja. — Denar pa tudi nima take veljave, ko pri Vas. — Tukaj je silno veliko vér; veliko, veliko ljudi neče nobene vere poznati, mnogi starši otrók v šole, kjer se keršanski nauk uči, pošiljati nikakor nočejo. Vera, menijo, pre malo nese. (Torej v tem oziru tisti svoj zarod postavijo v nevarnost zastran zveličanja, kateri se v Ameriko preselijo. Vr.) — Pri železnici tukaj ni nič zagrajenega, zato se veliko ljudi povozi in nesreč se veliko zgodi, ker pota so slabe in včasih tako hitro potegne, da je groza. — Kdor hoče v Ameriki više priti, mora biti nekoliko zvit, slame ali ajdovice ne smé v glavi imeti, zameriti se ne nikomur, ali usmiljenih ljudi tudi ne smé pričakovati; tukaj vsak za-se skerbi. Brezvestnih se ne manjka v Ameriki, zlasti tacih, ki ne poznajo nobenega razločka na lastnem in tujem premoženju. V novem Jorku je silno veliko denarnih tatov. Na ulicah se bo ponevedoma v té zaletel in med tem ti bo uro odšipnil ali pa v mavho segel kar v trenutku.

V St. Francišku pri Milwaukee-i piše g. L. Možina, 11. listop. 1870. Dragi sošolci in prijatelji! Ne jemljite mi v zlo, če bom spisal svoje misli brez reda in če ne bo imelo pismo ne nog ne glave; kajti pišem Vam v naglici.

Popis svojega popotovanja naj začnem pri Terstu, kjer se sedaj spravljajo spat, ali pa že spé, kakor tudi v Ljubljani, kajti imate skoraj gotovo že 1/2 11 zvečer, in tukaj je 1/2 4 popoldan, ko to pišem. Veste, včasim mislim na Vas in vaše študije med tem, ko jaz tukaj angleščino zvečim. Ta mi dela več sitnosti, kot morje

in viharji, ker morska bolezen ne meta za-me, ne vem kaj sem se ji zameril.

Zvečer ob osmih smo odpluli iz teržaške loke (barkostaje) proti Benetkam, kamor smo zjutraj prišli ob sedmih. Ko so mil. škof Mrak odmaševali v cerkvi sv. Marka, sva se vozila do poldne v nekem „gondeljnu“ (beneškem čolnu) po mestu, ter sva tako ogledala ta „mirakel uboštva“ v sedanjem času. Zvečer ob sedmih 3. sept. smo zapustili to mesto.

Cincali smo dalje v barki Adriji do Sicilije prav po domače, ker jaz nisem imel nič družega opraviti kot neko angleško slovnico pregledovati, jesti, spati in pa molčati, če se nisva s preč. g. škofom kaj pogovarjala; kajti drugač nisem žive duše razumel, temuč bil sem kot božji volek mutast med drugimi. — Jesti sem pa vendar znal koj prvi večer z Angleži, ali to je bila težava, ker nisem vedil, kedaj imam zadosti. Postrežnik mi je toliko časa nalival čaja, da sva se oba že naveličala, jaz pití in uni nalivati; ker od konca bolj če sem migal z glavo, da imam dosti, bolj mi je nalival, kakor bi ga bil prosil...

Bil je 6. sept. prvi veterni dan na morji! Koj grem na verh gledat kako je nemirno morje. Ladija je ravno tako plála po morji, kakor kaki vinski brat po kamniti poti, zdaj se je nagnila na to, zdaj na drugo stran. Jaz ogledujem in ogledujem to prikazen tako dolgo, da me je parkrat dobro opralo in osolilo, potem grem zopet v svoje gnejzdo. Tak veter se imenuje še dober, to še ni nič...

Do Sicilije smo prisopihali s parobrodom 7. sept. zvečer. Drugi dan greva z mil. škofom v mesto Likata, ki je v južni strani Sicilije nekako v sredi južne strani. Tu so prečast. g. škof maševali in po zadobljenem dovoljenju tudi birmovali. Popoldan na šmarni dan sva šla na bližnje višave pri mestu. Na tej poti sva naletala na ljudi, ki so nama ponudili sadja kaktove baže. Prav dober sad je, samo jesti ga moraš znati, ker je od zunaj hudo bodeča reč. Prinesli so tudi grozdja, kakoršnega še žive dni nisem vidil, jagode so bile kakor orehi debele, zraven pa še prav sladke in okusne.

Ko v mesto nazaj prideva, so naju meščani peljali v neko kazino, tam so se pogovarjali z g. škofom; jaz sem bil, se vé da, povsod nem gledavec in spremljevalec. Dostikrat me je kdo kaj vprašal po laški, jaz sem se pa odrezal nazaj: „io non capisco Italiano“ itd. Po latinsko sem nar boljši govoril in nekoliko sem se tudi silil po francosko, ker nemščine ni znal nihče, čeravno se z nemško „spraho“ povsod pride!

Ljudje so sploh katoliškega duha, pa bolj nevedni in premalo snažni. Nesnaga in smrad je po ulicah taki, da je joj, in pri tem še vročina, da bi lahko vrana zevala. Otroci v sterganih in „zašpehanih“ capah štercajo po ulicah prav po Diogenovem pravilu. —

V cerkvi so pa Lahi pogosto viditi prav domači, ker se ne vedejo nič kaj spoštljivo. Imajo stole v cerkvi, ki se lahko prenašajo tje in sem, toraj se gre ž njimi lahko od enega človeka do drugega, ter se tako pogovoriyo zdaj s tim, zdaj z onim in tako se včasim prav lepo kratkočasijo v cerkvi. Nekteri pridno rabijo to razvado, kakor sem vidil; drugi pa se prav pošteno obnašajo. Vedili so se pa tudi spódtikati, ko sem ogledoval slikarije in druge naprave po cerkvah.

Tako čedno pa nikjer nisem vidil ljudi se obnašati, kakor pozneje v Gibraltar-u; tu je prava resnoba in sv. kraju spodobno vedenje.

12. sept. smo bili v Gibraltar-u, drugi dan sva šla v mesto, in po maši sva se peljala z nekim duhovnom na kaj čudnem vozu k Giblaltarskemu škofu, ki je viditi pravi mož.

Gibraltar je strašanska terdnjava. Dvojno silo močno

*) Hvala; prosimo večkrat kaj.

Razgled po svetu.

obzidje obdaja mesto proti morski strani, od koder polno topov moli žrela; znotraj je vse polno vojaščine in bojnih naprav, krogel, topov itd. Le od morske strani je mogoče bližati se mestu, ki čepi v znožju skalnatega griča. En sam vhod je v mesto.

Opoldan 17. sept. smo pluli med Španijo in Afriko, ki je bila 4 ure oddaljena od nas. (Konec nasl.)

Terzaški škofijski list naznanuje iz sprejmiša sv. Duha v Rimu, da je ondi k pokori ginjen se spreobrnil g. Kajetan Rocconi, duhoven laške škofije Jesi. Ta nesrečnik je bil pred nekimi meseci postal odpadnik ter je s sejanjem zmót po Terstu in Gorici delal očitno pohujšanje. Zdaj slovesno preklicuje ves lažnjivi, krivoverski, brezbožni nauk, ki ga je trosil kakor koli si bodi, in močno želi, da bi njegovo odkritoserčno spreobrnjenje zvedili vsi, katerim je on ko voditelj pot poglobljenja gladil.

Iz Carigrada se naznanuje, da je nekaj katoliških Armenov razkolniških postalo, ker niso hotli podpisati veroizpovedi, ki jim jo je predložil apostolski poslanec msgr. Pluym. Med njimi je tudi 16 antonijancev, 11 melhitov, 2 gojenca v beneški propagandi in 8 duhovnov kongregacije v Bzommaru na Libanu. Dandanašnji so zmešnjava obilne, napuha čez glavo, torej se lahko zgodé odpadi. To ravno zopet spričuje, da resnica ne more z zмотo nikoli mešetariti: ali jo verno sprejeti, ali pa se od nje ločiti. Molimo za slepe odpadnike.

Slovó častitljivemu gospodu**L. Aleš-u,**

bivšemu fajmoštru v Černem verhu.

Nas ovčice zapustiti,
Od prijatlov se ločiti,
Oh, osoda Vam veli!
Žalost' serce nam zdihuje,
V solzah plava in tožuje:
Z Bogom, oče ljubljeni!

V prijaznost' smo živeli,
Za očeta Vas imeli,
Saj smo bratovske kervi!
Tužno zdaj se poslovimo,
Bratje, združeni recimo:
Z Bogom, oče ljubljeni!

Zmiraj lepo ste učili,
Dušno hrano nam delili,
Ktere serce ne zgubi;
Teško se je posloviti,
Teško nam je govoriti:
Z Bogom, oče ljubljeni!

Mlado leto je minulo,
Pa se cvetje ni osulo,
Venec naš se ne vsuši,
Ker ljubezen hčerka raja —
Oua nima, nima kraja:
Z Bogom, oče ljubljeni!

Če tud' — mila al nemila —
Zgoda zdaj bo nas ločila,
S tem ljubezen ne skopni!
Če Vas v tujem smert zadene,
Nas ljubezen gori sklene:
Z Bogom, oče ljubljeni!

Iskretni spoštovalec

Fr. Bézeljak.

Pelinovec.

Koliko premore modro dekle? V dunajskem Novomestu so neki profesorji realne šole blezo hotli „avansirati“ do bogoslovskih velikašev in prišla jim je muha v glavo protestirati zoper versko resnico „nezmotljivost.“ Med njimi je bil podpisan profesor dr. Kapielz. Komaj je bil pa oporék razglašen, že dobí Kapielz dopis od svoje neveste, ki je bila z njim že v zaroki in v prosencu bi imela poroka biti, zdaj pa mu je s stanovitno določnostjo napovedala: „Z najino poroko ne bo nič, izobčenemu (ekskomuniciranemu ali od Cerkev ločenemu) ne dam roke.“ — Gospod profesorja je to vendar malo pogrelo, reče teraj, sej da hoče dober katoličan ostati in se kakor zvest sin Cerkvi popolnoma podvreči, kadar bode njegov knez in škof vse zavezal to versko resnico verovati... Prašal je v tem oziru pri duhovskem vradu in čez nekaj dni je razglasil v enem časnikovem preklic svojega brezglavnega protesta. Stanovitvaost njegove poštene neveste ga je storila kato-liškega.

Rimsko. V sredi unega mesca so bili častniki in vradniki papeževnega vojnega ministerstva sklicani. In ko je bilo 60 zbranih, jih je nagovoril eden vikših piemonskih častnikov, da naj povedó, če hočejo stopiti v službo Viktor-Emanvela. 53 jih je brez pomislika odreklo, 2 sta prosila 24 ur pomislika, le samo 5 jih je bilo voljnih stopiti v italijansko službe. Eden izmed odbora, ki je imel ta posel v rokah, višji piemonsk častnik, je rekel svojemu tovaršu z razumljivim glasom: „To je tudi neki plebiscit“ (ljudsko glasovanje). Iz vsega dragonarskega polka, ki je imel 34 oficirjev, jih je dosihmal le 5 stopilo v piemonske službe; precej enako je pri družih verstah vojaščine. Izmed prostakov so zamogli le samo tiste prisiliti k vojaščini, ktere novaška postava veže.

„Tirolski glasi“ pravijo dalje, da je italijanska vlada ugrabila papežu pet milijonov milih darov; da se v Rimu naglo bližajo rudeči republiki; da Lamarmoru ima nasledovati grof Ponza di San Martino.

V papeževem letniku Kvirinalu so prederzni lahoni kapelo papeža Pavla V predelati v plesiše. — Ne mara bota izobčenca Viktor-Emanvel in Garibaldi v nji plesala! Utegne se pa plesavcem v glavi zvertiti in jih treslica napasti, kakor nekda kralja Baltazarja.

Na Španjskem in Portugalskem ravno rovarstvo zoper Cerkev in mavtarska prederznost pripomore, da se sveta gorečnost za vero, Rim in papeža še bolj vnema, nasprotniki dosegajo nasprotno tega, kar namerjajo.

Z bojišča se to sliši, da neprenehoma kri teče, čisto določilnih dogodb pa še ni, če tudi se je Francozom ob Loari hudo godilo. Nove kardela se zbirajo povsod, kar še imajo v oblasti. Zdaj oborožujejo posebno terdnjavo Havre, na katero sovražnik meri.

Iz Ljubljane. Pretekli terek opoldne se je po slovesnem blagoslovljenji in postavljenji misijonskega kriza in končnem govoru doveršil 10 dnevnji ljudski misijon, ki so ga vodili čč. oo. in rojaki, Dolijak, Valjavec in Kos v ljubljanskem predmestji Ternovem. Premilostni knez in škof, ki so že med tednom prečast. gg. fajmoštra in misijonarje z obiskanjem počastili, so bili prišli k zadnji pridigi ter so sv. misijon sklenili s podeljenjem apostolskega blagoslova, zahvalno pesmijo in z blagoslovom s sv. Rešnj. Telesom. Neštevilno zbrano množico iz vsih stanov je pričujočnost višega pastirja silno razveselila in navdušila, — vse je po snegu klečalo, ko so se blagoslavljaje odpeljali.

Vse dni je bila cerkev natlačena po vsih prostorih, zlasti pri govorih in slovesnih opravilih, z ljudmi vsih stanov ter se mora resnici pričevanje dati, da se je tudi moški spol prav obilno vdeleževal. Spovedovalo je ves čas od zgodnjega jutra do poznega večera po 6—10 spovednikov, vendar niso mogli vsim kaj; ravno tako so veliko spovedovali po vsih družih duhovnijskih cerkvah po Ljubljani. Iz tega je očitno, da je silo vernikov prejelo ss. zakramente in nedvomljivo se jih veliko z Bogom spravilo, kateri so prej nesrečno živeli v okovih greha, kar se sliši govoriti in se vidi iz veselja mnozih, ki so o misijonu prejeli ss. zakramente; torej je že zdaj v prvem trenutku sad sv. misijona neprecenljivo velik. Gotovo bi bilo vredno misijon imeti, ko bi se tudi le en sam božji rop ustavil ali odvernil, — kaj še le ko se jih zaupljivo brez števila veliko! Kdor misijon skusi, kdor vidi gorečnost ljudstva, kdor si le kaj malo zna misliti, kako je človeku pri sercu, kateri je čez vse druge teže težko butaro greha odložil, kdor opazuje mir, ki se je v marsiktere hiše vernil; taki bo tudi vedil soditi, koliko je misijon vreden. Da misijon ima tudi polneje dobre nasledke, to pričajo tisti duhovni pastirji

kteri so misijon že imeli in so poznali pred in potlej svoje ljudstvo, njegove slabosti in potrebe; oni so v tem veljavni sodniki, ne pa drugi, ki sodijo misijon po nekterih zabavljicah pijancev in zanikarnežev in po Tagblattovih pretiranjih in lažeh, ne pa po njegovem sadu in po tem, kar skušeni možje o njem pravijo. V števil. 281 je Tagblatt „svojim preljubim“ izropotal mavtarsko formulo, s kakoršno oni misijone navadno psujejo; skor z ravno takimi besedami je bila zadevna zabavljica v lahonskem listu „Natison-u“, ko je bil pred dvema letoma v Čedadu sv. misijon. Povedal je Tagblatt, da misijoni so „teatralske skazovanja, s kterimi največ terpi vera in nrava“ (mavtarska — se vé da)... Ako so ktere reči v formi manj navadne in ne vsakemu po njegovem kusu, misli naj, da pod solncem je ni reči popolnoma, in pa da poglavitno je namen: buditi s krepkimi sredki ljudstvo iz spanja grehov in ga k pravosti povzdigovati. Noben razumen ne bo terdil, da duhovni pastirji sami niso zmožni ljudstva učiti in voditi, temveč ravno goreči duhovni, ki svoje dolžnosti vestno spolnujejo, misijone želé in napravljajo, da bi z nenavadnimi pomočki marsikterega zveličali, kteremu navadni več ne teknejo. Zakaj pa slaboverci, ki že sami toliko nevere in pregrehe sejejo, še opičarske pridigarje na pomoč kličejo (celo v Ljubljano se je bil eden zaletel, toda njegov misijon je bil tako luknjičast, da je bilo celo liberaluhov skorej sram), napravljajo škandale zoper samostane itd. po kazališih, dopuste vražarje, ki može kajfajo zoper žene, da jih pretepajo, ko domú pridejo, dajejo po očitnih terjih razgrinjati podobe, kako mnihi mlade osebe na žerjavici pečejo, in še veliko tacih „nenavadnih“ pomočkov, s kterimi lovci denara in sovražniki vere in katol. duhovstva svojo ljuliko sejejo? Čimu pa take „posebne pomočke“, ali še ni dosti, da imajo umazane časnike, krivoverške knjižure, liberaluhe, ki so povsod potaknjeni itd.?

Tagblatt se sklicuje na ranjcega škofa Wolfa, češ, kaj bi bil pač k takim teatralskim skazovanjem po cerkvah rekel, ki se je stanovitno branil zoper povodenj jezuitov. Mi pa bi nasproti poprašali, kaj bi neki bil ranjki škof rekel, ako bi bil vedil, kako bode čez malo lét neki umazan list katoliško cerkev, duhovstvo itd. po njegovi škofiji gerdil in psoval, krivoverstvo pa čehljal in podpiral? Ranjki škof Wolf, pravim, kterega zadnji vradni čin je bil, da je privolil misijon v Šmartnu pri Kranji, — on ki je 6. kim. 1855 na Goričanah pred dvema znamenitima osebama željo izrekel, da bi rad č. oo. jezuitom izročil svojo novo mladenšnico „Alojznico“, toda častiti očetje niso k temu dosti moči imeli. — Kam bode neki potuhnjeni list zdaj svoj parkelj vtaknil, od kod mu bo nov rog izrastle?

Verlemu ternovskemu gosp. fajmoštru, ki ga vse mesto pozná in kakor možá brez graje spoštuje, pa čast in poštenje za toliko skerb, ki jo ima za svoje ovčice! Zidal jim je s tolikimi skerbmi in trudom tempelj iz kamna, ki jih ni veliko njemu enacih, — olepšal jim je zdaj z misijonom tudi njih duhovni tempelj, in miren bode kdaj smel reči: „Nanc dimittis... Sedaj, Gospod, pusti svojega hlapca v miru!“ — Poštenje blagi ternovski fari, ki vse mesto pozna njeno ljubezen do njenih duhovnov, ki je misijon z veseljem sprejela, se o misijonu tako lepo obnašala, se tudi gospodom misijonarjem po posebno spoštovanih možeh k sklepu zahvalila. —

Alfred Meninger, vitez Lerchenthalski, je bil v ponedeljek zavoljo dvoženstva obsojen na 15 mesecev v

težko ječo, z enim postom vsak teden itd., plemstvo zgubi in druga poroka je neveljavna.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Č. g. Jak. Rusu, fajm. na Strugah, je podeljena Šmartniška fara pri Litiji. — Umerl je 11. grud. čast. g. Fr. Sporn, duh. pastir v Nadanjam selu. V Terstu je umerl č. g. Jož. Zamejic, vojaški duhoven. R. I. P.!

V goriški nadškofiji so bili mesca oktobra in novembra naslednji č. gg. *) vstanovljeni: Vodopivec za vik. v Čez-Sočo; Mihelutti za vik. na otok Morozini; Visintini za kapl. v Faro; Juri Marcina za vik. v Sovodnje; Žnidaršič za vik. v Banjšico; Mlekuš za kapl. v Podberdo; Sitar za vik. v Ravno; Vester za vik. v Otalež; Štrukelj za 1., in Harmel za 2. kapl. v Cirkno, Pervajne za vik. v Steržešče; Stres za 2. kapl. v Kanal; Pipan za kapl. v Libušino; Polde Vuk za kapl. v Renče; Tomažič za kap. v Štaniel; Ceket za kapl. v Serpenico; Ton. Juh za 2. kapl. v Tmin; Šober popusti prostovoljno službo kateheta pri Uršulinaricah v Gorici, in namesto njega postane katehet g. Mahaček; Boschi za vik. v Topoljano; Tilgner za kapl. v Romans; Hrast Šim. za prefekta v malem semenišču, in 3. kapl. pri sv. Ignaciju Gorici; Traversa za kapl. v Šent-Petru pri Soči; Amorotti za kapl. v Šent-Kocijanu; Evgen dr. Valussi je postal moralsuplent v bogosl. šoli goriškega skupnega semenišča; Constantini za kapl. v Moši, in Donda za kaplana v Terzu. V pokoj so stopili: č. g. Klanšič, vik. v Tapoljanu; č. g. Kristan, vik. v Otaležu, in č. g. Zernic, vik. v Gabriji.

V terzaški škofiji. Preč. g. dr. Trani, kateh. na tergovski in mornarski akademii, je šel v pokoj. Č. g. Fr. Pašič, zdaj v pokoju, bode administrator v Bazovici. Č. g. Jož. Mikuš, subsid. v Bazovici, je postal kaplan v Dolini. Č. g. Vil. Vesel, admin. v Klani, je prestopil v križanski red. Č. g. Nik. Spadaro, koop. v Bujah gre za šolskega učenika pri Solnicah v Pirano. Č. g. And. Pahor bode začasni katehet na ljudski šoli stare ladijostaje itd. Nova posvečenca gresta na službo: č. g. Jan. Benati v Buje, č. g. Nik. Burlin v Grizinjano.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Neimenovan Gorevec pokloni sv. Očetu Piju IX kot novoletni darek 6 starih dvajsetih z vošilom: naj bi s starim letom — in tudi še pred — minule vse Njihove težave in britkosti; novo leto 1871 in vse prihodnje dneve Njih življenja pa naj obsija solnce milosti Božje in žarki ljubega miru in sladkega pokoja. Sebi in svojim sorodnikom pa prosi od sv. Očeta blagoslova pri vsih dušnih in telesnih potrebah. — Vodiška fara č. g. in obžaluje prežalostni stan sv. Očeta — in prosi Njih sv. blagoslova: G. P. S. 2 gl. st. d.; neimenovan 1 gl.; mnogi 8 gl. 35 kr.

(Drugi darovi prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

Za več spisov prosimo poterpjenje. — G. — de — ; Reč je preveč osebna, ne gre v očitnost. — G. — b — : Pesmi potrebujejo piljenja, in sploh za take reči ni sila; poterpite, storilo se bode, kar bo moč. — G. P. v G.: Serčna hvala! Več pismeno. — Opomnimo tudi, da naj bi dopisniki vselej svoje ime za vredništvo podpisali, ker sicer je dopis lahko sumljiv. — G. St. v Gr.: Precej prihodnjič, — hvala! —

*) Ta pristavek veljá pri prestavah za vse, da se pri vsakem ne ponavlja.

Vr.

Prosimo: Naročujte, naročujte na „Danico“ nadalje, da jih bo drugi pot že 6000, kadar bomo povabilo razglasili.

Vr.